

1 Nederlanders lezen gemiddeld 7,8 boeken per jaar, aldus de Leesmonitor van Stichting Lezen. Het spannende boek is het populairste genre, gevolgd door literatuur en informatieve boeken. We lezen boeken vooral in de middag- en avonduren; het liefst thuis op de bank of in bed.

2014

Foto: ANP

druk maakte. Het moet ook een boek zijn dat bij herlezing minstens zo'n groot leesavontuur blijkt als de eerste keer. Dit laatste geldt dubbel en dwars voor *De lange zevende eeuw. Of hoe christendom en islam de macht verdeelden* van historicus Wim Jurg, dat in maart verscheen (uitgeverij Damon). De reden waarom je na één keer lezen niet op dit boek bent uitgekeken, is te danken aan het feit dat hier eigenlijk een reeks verhalen wordt verteld; tegelijkertijd.

Het overkoepelende verhaal gaat over staat en religie, die eeuwenlang innig waren verweven. Dit klinkt een beetje abstract, maar deze thematiek wordt vlees en bloed in verhalen over paus Gregorius de Grote, het Oost-Romeinse Rijk, de opkomst van de islam en de eerste contouren van het nieuwe Europa dat onder Karel de Grote zou ontstaan. Dat alles bijeen is een fascinerende geschiedenis, zich afspelend in de jaren 550 tot 750 - een tijdvak uit de 'duistere middeleeuwen', waarvan de meeste mensen vrijwel niets weten.

Jurg is niet alleen een boeiend verteller, hij is ook analytisch scherp en vertelt steeds uit welke bronnen hij put. Wie geïnteresseerd is geraakt, dankzij dit boek, krijgt van de auteur bovendien tal van leestips.

Tryntsje van der Steege: Boeken kunnen op veel verschillende manieren indruk maken; met weloordacht taalgebruik, een aangrijpend verhaal of prachtige beelden. *Doolhof van Eeden* (Stichting Sherpa) van de Groningse illustrator Roelof Wijtsma (1967) heeft het allemaal. Deze indringende *graphic novel* gaat over een postapocalyptische Adam en Eva die in een onherbergzaam landschap een barre tocht ondernemen. Hun reis en dit boek zijn een beklemmende en surrealistische zoektocht naar dat wat verloren is - het paradijs, de jeugd, de gestorven ouders van de man.

Woorden staan alleen daar waar ze nodig zijn, de krachtige illustraties in stemmig bruin, zwart en wit tonen het eigenlijke verhaal. De spook- en sprookjesachtige beelden laten je verdwalen in het eindeloze en tijdloze doolhof van herinneringen en dromen, en zuigen je mee in dit mythische verhaal over verlies en verdergaan.

Wijtsma's boek is persoonlijk en intiem - het is bedoeld om een ingrijpende ervaring te verwerken - maar tegelijkertijd universeel herkenbaar. De symbolistische stijl en thematiek en de religieuze verwijzingen geven dit

De verteller in deze roman knipoogt af en toe naar de lezer die zijn andere romans kent

boek een mysterieuze lading waar elke lezer zijn eigen gevoel en interpretatie op los kan laten.

Doolhof van Eeden is een prachtig duister boek voor de donkere dagen, dat schittert in zijn intensiteit en de lezer desalniettemin achterlaat met een sprankje hoop.

Obe Alkema: Een aantal jaar geleden debuteerde de Italiaanse auteur Paolo Giordano met *De eenzaamheid van de priemgetallen*. Misschien kent u het boek wel, heeft u het gelezen of in ieder geval in de kast staan, want het werd een regelrechte bestseller. Deze roman gaat over twee middelbare scholieren die tijdens hun puberteit geconfronteerd worden met

het harde bestaan en wat voor gevolgen hun daden kunnen hebben. Sindsdien verscheen *Het menselijk lichaam*, een roman over traumatische ervaringen in Afghanistan.

Niet als in zijn debuut laat Giordano met deze roman zien hoe het innerlijk van de mens eruit ziet en wat de mens doet wanneer hij met een te zware last moet rondlopen.

Met zijn derde roman *Het zwart en het zilver* (dit jaar verschenen bij De Bezige Bij) verkent de begaafde auteur deze thematiek nogmaals: een jong gezin leunt op Signora A, de vrouw die voor het gezin en het huishouden zorgt. Die afhankelijkheid zit zo diep dat het gezin ontwricht raakt wanneer Signora A komt te overlijden. Zoals een jonge boom zonder steunende palen overgelaten wordt aan de wind, zo wordt het gezin aan zijn lot overgelaten met alle problemen van dien.

Deze kleine roman kenmerkt zich door de gebruikelijke thematiek en stijl van Giordano, maar dan in een ingedikte vorm die van nog meer vakmanschap getuigt dan zijn eerste twee romans. Daarmee is *Het zwart en het zilver* misschien wel Giordano's meest gelaaide en geslaagde roman.

Rogier van der Wal: Het filosofieboek dat mij in 2014 het meest is bijgebleven is de vertaling van het tweede deel van Hannah Arendts *Het leven van de geest*. Na *Denken* (2012) verscheen nu ook *Willen*. De vertalers zijn dezelfde: de Vlamingen Remi Peeters en Dirk de Schutter, die andermaal een geweldige prestatie geleverd hebben. Hoe jammer dat deel drie over het oordelen er nooit gekomen is: toen Arendt in 1975 stierf zou ze daar net aan beginnen, maar verder dan het motto is ze niet meer gekomen. Lezingen die ze eerder over Kants politieke filosofie had gehouden zijn in 1996 al in Nederlandse vertaling uitgegeven onder de titel *Oordelen* en worden wel gezien als substituuut voor het ontbrekende derde deel.

De kwestie van de vrije wil is weer volop in discussie, maar ook Arendt had er al originele dingen over te zeggen, waarbij ze te rade gaat bij filosofen van alle tijden en zich kritisch verhoudt tot hun denkbeelden. Het is geen gemakkelijke kost, maar de moeite meer dan waard. Peeters en De Schutter bereiden ook nog een eigen studie over Arendt als politiek denker voor die begin 2015 verschijnt.

Van links af: Douwe de Vries, Nels Fahner, Hans Ester, Tjerk de Reus, Tryntsje van der Steege, Obe Alkema en Rogier van der Wal.